

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Tekst ujednolicony

Katowice, dnia 21 grudnia 2010 r.

**Pan
Włodzimierz Wołczew
Dyrektor
Izby Celnej
w Katowicach**

LKA-4101-22-03/2010/ P/10/023

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Izbie Celnej w Katowicach (zwanej dalej *Izbą Celną*) w zakresie opodatkowania działalności gospodarczej podatkiem od gier w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 22 listopada 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację zadań w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny częściowe i ustalenia kontroli:

1. W okresie od 31 października 2009 r. do 30 czerwca 2010 r. z tytułu podatku od gier zrealizowano dochody budżetowe na kwotę łączną 120.483 tys. zł, w tym 55.880 tys. zł z tytułu podatku zryczałtowanego oraz 123 tys. zł dochodów z opłat pobranych bezpośrednio przez Izbę Celną. Z kwoty wykonanych dochodów 120.381 tys. zł (99,9 %) stanowiły wpłaty dobrowolne, a pozostałe 102 tys. zł (0,1 %) stanowiła kwota zaliczona z zabezpieczenia złożonego przez podatnika podatku od gier na rachunku sum

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

depozytowych. Izba Celna terminowo i rzetelnie sporządziła sprawozdania Rb-27b za listopad i grudzień 2009 r. oraz za cały 2009 r.

NIK pozytywnie ocenia zakres dokonywanych przez Izbę Celną analiz dotyczących wpływów i zaległości z tytułu podatku od gier, które wykorzystywano do prowadzenia działań windykacyjnych i egzekucyjnych oraz realizowania obowiązków sprawozdawczych dla Ministerstwa Finansów. Kwota netto zaległości dochodów z tytułu podatku od gier wynosiła 191 tys. zł (0,69 % kwoty dochodów z tytułu podatku od gier) według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. oraz 578 tys. zł (0,63 % łącznej kwoty dochodów z tytułu podatku od gier) według stanu na dzień 30 czerwca 2010 r. W okresie od 31 października 2009 r. do 30 czerwca 2010 r. Izba Celna wszczęła 13 postępowań egzekucyjnych, dotyczących podatników podatku od gier, w efekcie odzyskując do dnia 11 października 2010 r. kwotę 786 tys. zł. NIK pozytywnie ocenia rzetelność ww. postępowań, w trakcie których, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji², wysyłano upomnienia, a w dalszej kolejności wystawiano tytuły wykonawcze.

2. W okresie po 31 października 2009 r. Izba Celna przeprowadziła 20 postępowań w zakresie udzielania zezwoleń na urządzenie gier na automatach o niskich wygranych, w tym 19 w wyniku przejęcia wniosków z Izby Skarbowej (z czego dwa postępowania zawieszone na wniosek stron i niepodjęte do 30 czerwca 2010 r.) oraz jedno postępowanie na podstawie wniosku złożonego do Izby Celnej. W okresie do 30 czerwca 2010 r. nie udzielono ani jednego zezwolenia na prowadzenie powyższej działalności, a realizowane postępowania zakończono umorzeniem na podstawie art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych³. We wszystkich przypadkach termin rozpatrzenia był zgodny z postanowieniami art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych⁴ oraz art. 57 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego⁵.

NIK pozytywnie ocenia legalność i rzetelność działań przy wydawaniu decyzji. We wszystkich postępowaniach przed wydaniem decyzji sprawdzano kompletność złożonego wniosku, a w decyzjach określono przyczyny i podstawę ich wydania.

² Dz. U. Nr 137, poz. 1541 ze zm.

³ Dz. U. Nr 201, poz. 1540 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2004 r. Nr 4, poz. 27 ze zm., zwana dalej: „ustawą o grach”

⁵ Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

W okresie od 31 października 2009 r. do 30 czerwca 2010 r. do Izby Celnej wpłynął jeden wniosek dotyczący udzielenia zezwolenia na przeprowadzenie loterii audiotekstowej, który rozpatrzono terminowo i rzetelnie, a zezwolenie udzielone przez Dyrektora Izby Celnej zawierało wszystkie elementy wskazane w art. 46 ustawy o grach hazardowych.

3. Izba Celna, w okresie objętym kontrolą, rzetelnie wywiązywała się z zadań mających na celu zapobieganie, wykrywanie i zwalczanie nieprawidłowości na rynku gier i zakładów. Realizowane w tym zakresie działania i ich efekty przedstawiały się następująco:

- informowano różne instytucje (głównie Ministerstwo Finansów) o nieprawidłowościach stwierdzonych podczas kontroli rynku gier, m.in. w lipcu 2008 r. skierowano pismo do Urzędu Kontroli Skarbowej w Katowicach o możliwości naruszenia kolejności liczników elektronicznych i mechanicznych w automatach do gier; w kwietniu i maju 2010 r. powiadomiono Ministerstwo Finansów oraz Krajową Grupę Zadaniową ds. Gier i Zakładów Wzajemnych o procedurze urządzania gier hazardowych na tzw. terminalach internetowych z równoczesnym wnioskiem o opracowanie strategii kontroli tego zagadnienia,
- stwierdzono niedostateczne zabezpieczenie liczników w automatach o niskich wygranych w formie plomb o różnych kształtach, co powoduje możliwość zewnętrznej ingerencji. W związku z tym Izba Celna w marcu 2009 r. skierowała wniosek do Ministerstwa Finansów dotyczący zmiany rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2003 r. w sprawie warunków urządzania gier i zakładów wzajemnych⁶, polegającej na ujednoliceniu wzoru plomby zabezpieczającej główne elementy automatu do gry oraz ujednolicenia materiału, z którego plomba zabezpieczająca winna być wykonana,
- kontrole przeprowadzone przez urzędy celne nadzorowane przez Izbę Celną oraz uzyskane efekty przedstawiały się następująco:
 - a) w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2010 r. przeprowadzono 2.284 kontrole⁷ punktów, w których eksploatowano automaty do gry o niskich

⁶ Dz. U. Nr 102, poz. 946, ze zm.

⁷ Kontrole w ramach:

- a) realizacji wytycznych Ministerstwa Finansów i Komendy Głównej Policji z dnia 21 stycznia 2004 r. dotyczące przeprowadzania postępowań w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przez służby celne i skarbowe w podmiotach urządzających gry na automatach bez wymaganego zezwolenia
- b) wspólnych działań z Policją Państwową, Państwową Inspekcją Nadzoru Budowlanego, Państwową Strażą Pożarną i Państwową Inspekcją Sanitarną

wygranych (2.008 punktów, w których eksploatowano automaty legalnie oraz 276 punktów, w których eksploatowano automaty niezarejestrowane). W rezultacie tych działań zabezpieczono 532 automaty i wszczęto 312 postępowań karno-skarbowych. Należy podkreślić, że w okresie po 31 października 2009 r. (tj. po nowelizacji ustawy o grach oraz wejściu w życie nowej ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej⁸) nastąpił wzrost efektywności działań kontrolnych, gdyż na ten okres przypada 184 (59,0 %) spraw karnych-skarbowych i 285 (53,6 %) zabezpieczonych automatów. Na wzrost efektywności kontroli w tym okresie miało również wpływ wykorzystywanie narzędzia⁹, opisanego w art. 32 ust. 1 pkt 13 ww. ustawy, w rezultacie czego zabezpieczono 125 automatów, które nie spełniały warunków automatu o niskich wygranych, o którym mowa w art. 129 ust. 3 ustawy o grach hazardowych,

b) w okresie od 31 października 2009 r. do 30 czerwca 2010 r. przeprowadzono m.in.:

- 85 kontroli trzech podmiotów prowadzących w tym okresie zakłady wzajemne (nieprawidłowości ujawniono w 29 przypadkach),
- 19 kontroli podmiotów prowadzących loterie (nieprawidłowości ujawniono w 4 przypadkach),
- 54 kontrole podmiotów prowadzących w tym okresie gry na automatach w salonach gier (nieprawidłowości ujawniono w 10 przypadkach),
- 28 kontroli w podmiotach prowadzących kasyna gry (nie stwierdzono nieprawidłowości).

Efektem tych kontroli było, m.in., wszczęcie 42 postępowań w sprawie cofnięcia zezwoleń na urządzenie i prowadzenie gier (wg stanu na 30 czerwca 2010 r.).

Liczba pracowników Służby Celnej, zaangażowanych w opisane powyżej działania kontrolne sektora gier hazardowych na przestrzeni lat 2008-2010 (I półrocze), uległa zwiększeniu o 58,1 % (z 43 w 2008 r. do 68 w I półroczu 2010 r., z czego w Izbie Celnej z dwu w 2008 r. do 11 w I półroczu 2010 r., a w urzędach celnych z terenu województwa śląskiego z 41 w 2007 r. do 57 w I półroczu 2010 r.).

⁸ Dz. U. Nr 168, poz. 1323 ze zm.

⁹ uprawnienie do przeprowadzania w uzasadnionych przypadkach, w drodze eksperymentu, doświadczenia lub odtworzenia możliwości gry na automacie lub gry na innym urządzeniu

Wprowadzenie zmian systemowych pozwoliło, m.in., na objęcie kontrolą w kasynach zagadnień dotychczas niekontrolowanych przez Służbę Celną, m.in. świadectw zawodowych, wysokość kapitału gry przeznaczonego do natychmiastowej wypłaty wygranych, czy wypełniania obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, co w ocenie Dyrektora Izby Celnej pozwoliło, mimo rezygnacji z prowadzenia stałego nadzoru w kasynach, na zachowanie nadzoru w tym zakresie. Również zmiana, polegająca na wprowadzeniu możliwości wykorzystania w toku kontroli gier na automatach opisanego wyżej tzw. eksperymentu, przyczyniła się do zwiększenia efektywności kontroli, a tym samym nadzoru. Wyniki przeprowadzonych kontroli były przedmiotem kwartalnych analiz kierownictwa Izby Celnej,

- w ramach sprawowanego nadzoru i kontroli nad realizacją przez urzędy skarbowe stałego nadzoru podatkowego w kasynach i salonach gry na automatach, doraźnego nadzoru w punktach gier Izba Celną m.in.:
 - koordynowała kontrole wykonywane przez Służbę Celną wspólnie z innymi organami (np. Policją),
 - opracowywała plany kontroli, monitorowała ich realizację przez urzędy celne, ustalała jednolity tryb ich prowadzenia,
 - analizowała i oceniała prawidłowość działań kontrolnych prowadzonych przez urzędy celne (m.in. oceniano akta kontroli pod kątem zgodności prowadzonych czynności z przepisami prawa).

NIK zwraca równocześnie uwagę, że funkcjonariusze Wydziału Zwalczania Przestępczości Izby Celnej, w grudniu 2009 r. uczestniczyli w kontrolach prowadzonych przez urzędy celne mających na celu sprawdzenie automatów o niskich wygranych, w szczególności uczestniczyli w tych działaniach, jako asysta oraz dokonywali czynności rejestracji obrazu (w I półroczu 2010 r. nie uczestniczyli w takich działaniach).

4. Izba Celną rzetelnie i na bieżąco podejmowała działania polegające na zawiadomieniu odpowiednich organów o stwierdzonych przypadkach nieprawidłowości, barierach prawnych lub potrzebie podjęcia działań w zakresie legislacji. Na przestrzeni lat 2007-2010 (I półrocze) Izba Celną w 43 przypadkach informowała różne organy, w tym:
 - 27 zawiadomień skierowano do Ministerstwa Finansów,
 - 9 zawiadomień skierowano do organów skarbowych,

- 7 zawiadomień skierowano do organów celnych.
5. Izba Celna, w związku z wejściem w życie w 2009 roku ustawy o Służbie Celnej, przejęła sprawy i dokumentację od organów skarbowych, m.in., na podstawie dwustronnie podpisanych protokołów zdawczo-odbiorczych, a termin i sposób przejęcia umożliwił bieżącą realizację nowych zadań, w tym obowiązków w zakresie sprawozdawczości budżetowej.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen zawartych w tym wystąpieniu.